Orędownik Samorządu

ORGAN ZWIĄZKU GMIN WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Prenumerata wynosi 2 zł kwartalnie. Opłata poczt. opłac. ryczałtem. Telefony: Magistrat-Katowice. Po południu Nr. 25-08

Wychodzi 1-go i 15-go dnia miesiąca. Redakcja i Administracja: Katowice, Pocztowa 16/II. Redaktor: Alfred Serafin Ostroróg, Katowice

Ogłoszenia: Jednołamowy wiersz milim 30 gr. Przed tekstem 60 gr za wiersz mm. Rach. w P. K. O. 304227

Nr. 7. Katowice, 1 kwietnia 1927 r. Rok III

Memorjał na czasie.

Koło Miast Małopolski i Śląska Cieszyńskiego wystosowało w dniu 13 marca br. do Ministerstw O. P. i O. Społ., Spraw Wewn., Skarbu, W. R. i O. P. oraz do Prezydjum Rady Ministrów niżej podany memorjał:

I. Zjazd Koła miast Małopolski i Śląska cieszyńskiego wychodząc, ze zasady, że ubezpieczenia społeczne, obecnie nie działają zawsze należycie, jak to słusznie zaznaczył p. Minister Pracy i Opieki Społecznej i że są bardzo kosztowne, a jednak konieczne dla zabezpieczenia warstw zatrudnionych w pracy najemnej jest zdania, że Kasy Chorych, Zakł. Ubezpieczenia od wypadków, Zakłady pensyjne i Państwowy fundusz bezrobocia winny być jako instytucje samorządowe gospodarcze zniesione i zamienione w jedną instytucję wszystkich pracowników z najmu pracy na podstawie jednolitej ustawy za opłatą jednolitej składki, z zabezpieczonych na wszystkie wypadki, a mianowicie: a) niezdolności do pracy, b) kalectwa, c) na starość, d) na wypadek braku pracy, e) i na wypadek śmierci ubezpieczonego dla pozostałej rodziny.

Instytucja taka powinna być albo państwową albo pozostawać pod kontrolą i nadzorem Władz państwowych, a na czele takiej instytucji powinni stać ludzie z odpowiednem wykształceniem.

II. Zważywszy, że miasta zapewniają etatowym swoim pracownikom opiekę lekarską w zakresie wyższym niż Kasy chorych, że zapewniają im zaopatrzenie emerytalne na starość lub wypadek niezdolności do pracy w zakresie przewidzianym przez państwowe ustawy urzędnikom rządowym, Zjazd miast domaga się najspieszniejszej nowelizacji ustawy o Kasach chorych i ubezpieczeniu pensyjnem w kierunku zwolnienia miast od obowiązku ubezpieczenia stale mianowanych pracowników miejskich w Kasach chorych i Zakładzie pensyjnym.

III. Zważywszy, że miasta znając potrzeby lokalne i zakres działania tak własny, jak i poruczony, wiedzą jaka ilość urzędników i funkcjonarjuszy do spełnienia agend gminnych jest niezbędnie potrzebną, uchwala zniesienia ustępu 2-go § 20-go rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dn. 30 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1073).

IV. Ze względu na konieczną potrzebę budowy domów izolacyjnych, szpitali i domów czynszowych Zjazd uchwala prosić Władze centralne o przyznanie każdemu miastu w miarę potrzeby i możności amortyzacji kredytu nisko-procentowego i długoterminowego na powyżej wymienione cele.

V. Ponieważ świadczenia gmin na rzecz szkół powszechnych są już bardzo znaczne, a obecnie wskutek zmiany szkół powszechnych 4-klasowych na 7-klasowe, świadczenia te prawie o 100 proc. podniosą wydatki budżetowe na cele szkolne, jest wskazane, azeby Rząd albo pewną część ciężarów budowy i utrzymania szkół powszechnych przejął na siebie, albo też przydzielił miastom nowe źródła dochodów i uzyskał dla miast na rekonstrukcję i budowę szkół powszechnych odpowiednie kredyty długo- i niskoprocentowe a nadto zwolnił miasta od przydzielania kierownikom szkół po 2 morgi.

VI. Zjazd uchwala prosić Władze przełożone o zwolnienie miast z obowiązku bezpłatnego oddawania terenów na boiska sportowe dla Towarzystw Sportowych oddających się tym sportom zawodowo i w celach zysku.

Memorjał ten jest zupełnie na czasie a porusza sprawy, o załatwienie niektórych oddawna już zabiega także Związek Gmin Woj. Śl.

Szczególne znaczenie dla gmin Woj. Śl. mają sprawy, poruszone w ust. III. do VI. a w interesie samorządu terytorjalnego całej Polski życzyćby tylko należało, aby Rząd jaknajwcześniej uwzględnił poruszone postulaty.

—o—

Dokształcanie urzędników samorządowych.

Nieodpowiednie użycie urzędnika przyczynia się niewątpliwie do małej wydajności pracy. Specjalnie w naszych warunkach czyniono za małą różnicę w obsadzeniu stanowisk, wymagających specjalnych uzdolnień organizacyjnych i twórczych pisze prof. Dr. L. W. Biegeleisen w „Prac. Sam." Urzędnik, który nadawałby się doskonale do służby w normalnych stosunkach administracyjnych, zawodzi często tam, gdzie trzeba stwarzać nowe warunki gospodarczej i administracyjnej działalności, gdzie chodzi nie tyle o załatwienie spraw bieżących, ile o inicjatywę i wytyczne organizacji władz i instytucji. Samorządy miast polskich są w tem lepszem od państwa położeniu, że mają znaczną część materjału urzędniczego z czasów jeszcze przedwojennych, wdrożoną w załatwianie spraw komunalnych. Niestety ustawicznie czynna machina ustawodawcza i do głębi zmieniona sytuacja gospodarcza, wkładająca na samorząd szereg nowych zadań zwłaszcza w dziedzinie społecznej i komunikacyjnej i tu wytworzyła podział pracy, wymagający, poza wykonawczym materjałem urzędniczym, ludzi o szerokim poglądzie i zmyśle organizacyjnym, dużej

inicjatywie i pełnej odpowiedzialności. Niewątpliwie nie wszyscy urzędnicy samorządu, naogół spełniający sumiennie swe obowiązki w pewnym ściśle określonym zakresie, nadawaliby się na samodzielne i odpowiedzialne stanowiska.

Rozróżnienie między kwalifikacjami, niezbędnemi dla organizatorów pewnych gałęzi administracji, a kwalifikacjami na urzędników wykonawców — jest jednem z podstawowych zagadnień racjonalnej organizacji pracy w administracji państwowej i komunalnej.

Na polu personalnem leżą znaczne jeszcze możliwości rozwoju. Nie jesteśmy bynajmniej zwolennikami wyższego wykształcenia dla wszystkich kategoryj urzędników administracyjnych, którzy winni posiadać fachowe wiadomości w danej gałęzi służby i sprawność w urzędowaniu. Było niewątpliwie wadą administracji austrjackiej, a więc i małopolskiej, iż zużywała siły urzędników o akademickiem wykształceniu do funkcji wybitnie praktycznych, i wymagających raczej dużego doświadczenia życiowego, niż wiadomości z prawa publicznego i prywatnego. Rezultatem tego stanu rzeczy było tu zbyt częste prawno-formalne załatwienie aktu z wielką szkodą dla samej sprawy, wymagającej ściśle gospodarczego traktowania. Niemniej stan wykształcenia ogólnego i administracyjnego urzędników samorządowych budzi poważne zastrzeżenia i wątpliwości, skoro np. prawnicze wykształcenie wyższe posiadało w r. 1923-24 w Warszawie zaledwie 21 urzędników miejskich". Na 1581 pracowników biur wydziałów powiatowych w r. 1926 w całej Polsce 21 proc. miało wykształcenie średnie, niepełnie i niepełne uniwersyteckie. Reszta miała wykształcenie domowe, elementarne i średnie w zakresie kilku klas niższych.

Uważamy, że niewątpliwy postęp administracji, zwłaszcza w specjalnych dziedzinach szkolnictwa, szpitalnictwa, służby technicznej i t. p., iż powołano fachowców do prac komunalnych, brak jednak prawników i ekonomistów (w wielu zarządach nawet wielkich miast ani jednego z wyższem wykształceniem ekonomicznem), jest tu tak rażący, iż musi być bezwzględnie naprawiony w interesie normalnego rozwoju administracji komunalnej.

Napływ sił urzędniczych, posiadających wykształcenie prawnicze i ekonomiczne do służby samorządowej jest minimalny, nadto nie znajdują one często pełnego zrozumienia w atmosferze niesprzyjającej poważniejszym studjom fachowym. Powyższy stan rzeczy rodzi poważne konsekwencje: już dziś daje się odczuć przy bardzo licznej obsadzie urzędniczej brak specjalistów z zakresu polityki i administracji gospodarczej oraz nauk komunalnych, odgrywających na Zachodzie wybitną rolę w działalności władz samorządowych.

Nadto samo ukończenie studjów prawnych nie jest tu wystarczające. Fachowe dokształcenie na poziomie wyższych uczelni tych z urzędników, którzy mają kwalifikację na samoistnych referentów, jest tu nieuniknione wzorem stosunków zachodnich. Służba komunalna wymaga pewnej liczby urzędników o akademickiem wykształceniu, więc przedewszystkiem prawników, ekonomistów, inżynierów, lekarzy i nauczycieli. Wobec jednak jednostronnego charakteru studjów prawniczych, niedających absolwentom dostatecznych wiadomości z nauk administracyjnych, gospodarczych i komunalnych, okazała się konieczność przystosowania studjów dla urzędników administracyjnych i samorządowych do specjalnych warunków praktyki i służby. Tylko pewne funkcje urzędnicze wymagały wiadomości ściśle prawnych, i te zastrzeżono w specjalnych oddziałach (radcostwa) absolwentom wydziałów prawnych, natomiast olbrzymia większość agend samorządowych wymaga wiadomości fachowych, przedewszystkiem dokładnej znajomości nauk i polityki gospodarczej, dyscyplin administracyjnych, nauk komunalnych, umiejętności handlowych i technicznych co wszystko wymaga odrębnego studjum teoretycznego, dostosowanego do wymogów praktyki i życia ekonomicznego.

Stąd pod wpływem zmienionych tendencyj administracyjnych powstają w szeregu państw europejskich niezależnie od rozwoju uniwersyteckich wydziałów prawnych i ekonomicznych, wyższe uczelnie o charakterze zawodowym, mające na celu pogłębienie wykształcenia i specjalizacji materjału urzędniczego zarówno państwowego jak i samorządowego. Na pewnym stopniu rozwoju nie wystarczają już nawet istniejące wyższe uczelnie typu gospodarczo-społecznego, które jak wyższe szkoły handlowe poświęcają dyscyplinom ekonomicznym i techniczno-organizacyjnym specjalną uwagę, lecz dla studjów komunalnych powstają odrębne uczelnie.

I tak w Niemczech mamy specjalne akademje komunalne w Kolonji, Duesseldorfie, Berlinie, Królewcu, Hanowerze, Monachjum, Dreźnie, Lipsku, Muenster i t. d. Wszystkie te uczelnie kształcą urzędników będących na służbie, i kandydatów (praktykantów) na samodzielne stanowiska w administracji samorządowej. Równocześnie rozwija się średnie zawodowe szkolnictwo dla niższych funkcjonarjuszów samorządowych.

Bardzo znaczna większość urzędników samorządowych nietylko zresztą u nas nie posiada średniego wykształcenia. I tak w Prusach wedle danych związku urzędników gminnych tylko 24 proc. kandydatów (Lehrlinge) do służby przygotowawczej posiadało warunki, wystarczające dla jednorocznej służby wojskowej. Przeważająca część urzędników zwłaszcza mniejszych miast posiadała jedynie świadectwo z ukończenia szkoły powszechnej. Stąd okazała się konieczność utworzenia dla urzędników, nie posiadających średniego wykształcenia, specjalnych szkół urzędniczych średniego typu, dających prócz niezbędnych ogólnych wiadomości, podstawy fachowego wykształcenia. W szkołach tych materjał administracyjny i gospodarczy obejmuje prawo administracyjne, konstytucyjne (polityczne), naukę ekonomji społecznej, naukę polityki ekonomicznej, skarbowości, ustawodawstwo społeczne, politykę i skarbowość komunalną, (wszystkie działy administracji samorządowej: szkolnictwo opieka społeczna, budownictwo i t. d.), technikę administracyjną i kancelaryjną, więc buchalterję, organizację pracy biurowej, stenografję, pisanie na maszynie i t. d.

W Niemczech istnieje cały szereg samorządowych średnich szkół urzędniczych (Aschersleben, Duesseldorf, Cottbus, Dortmund, Kolonja, Geyer, Nerchau).

Przeważna część średnich szkół komunalnych obejmuje rok studjów, przyczem przez rok ten traktowane są wyłącznie przedmioty fachowe. Tam jednak gdzie studja zawodowe, połączone są z ogólnem wykształceniem, uprawniającem do uzyskania praw jednorocznej służby wojskowej, kurs trwa 3 lata (np. w Aschersleben). Szkoła urzędnicza w Kolonji trwa pół roku, w Geyer dwa lata, warunki przyjęcia wymagają pewnej ilości klas szkoły średniej lub powszechnej, ukończenia co namniej 14 lat życia; dłuższa praktyka zastępuje świadectwo szkolne.

W ostatnich latach nastąpiło ujednostajnienie studjów we wszystkich szkołach komunalnych typu średniego, które mają dziś charakter szkół zawodowych na wysokim poziomie naukowym.

W szeregu komunalnych uczelni przewidziano 2 kursy, przegrodzone pewnym okresem praktyki i egzaminami. Dostęp na drugi kurs jest uzależniony od zdania kolokwium z 1 kursu. Niektóre z mniejszych miast utworzyły wspólnie z innemi gminami miejskiemi uczelnie urzędnicze. Nadto w szeregu miast przewidziano średnie szkoły administracyjne i wyższe uczelnie administracji państwowej i komunalnej. Jest to może najodpowiedniejszy podział. Szkoły administracyjne służą wykształceniu ściśle fachowemu urzędników samorządowych, podczas gdy wyższe uczelnie i akademje komunalne mają za zadanie przyswoić urzędnikom, posiadającym już średnie wykształcenie fachowe, ścisłe podstawy naukowe w zakresie administracji, skarbowości, polityki komunalnej, i gospodarczej.

(Dokończenie nastąpi).

—o—

Zbg. Szymkowiak — Poznań.

Powstanie, rozwój i organizacja miast polskich w wiekach średnich.

Organizacje miast na prawie niemieckim.

(Ciąg dalszy).

Integralnym warunkiem organizacji miast na prawie niemieckiem jest imunitet sądowy i ekonomiczny.

Imunitet sądowy wyraża się w tem, że zniesione zostaje sądownictwo urzędników książęcych, w szczególności sądownictwo kasztelanów i wojewodów. — Imunitet ekonomiczny polega na zniesieniu ciężarów prawa polskiego, z wyjątkiem poradlnego. Jak się odbywa lokacja miast na prawie niemieckiem od wieku XIV na gruncie księcia względnie króla? Lokacji tej dokonuje książę wzgl. król pośrednio, przez zasadcę czyli wójta. Zasadca otrzymuje od księcia na własność i dziedziczność kilka łanów ziemi, położonej obok miasta; dalej otrzymuje z ogólnych dochodów miasta jedną szóstą czynszów i jedną trzecią kar sądowych.

Własność ziemska, którą otrzymuje wójt jest dziedziczna, lecz równocześnie przysługuje mu prawo sprzedania jej. Stosunek wójta do księcia ma wszelkie cechy stosunku lennego. Natomiast wójt do mieszkańców miasta jest reprezentantem księcia, w szczególności urzędnikiem sądowym. Wójt wykonuje swój urząd sędziowski w otoczeniu ławników, pochodzących z wyboru obywateli miasta.

Urząd wójtowski łączy w sobie dwa momenty, mianowicie wójt posiada obok uprawnień o charakterze prywatno-prawnem (ziemia i czynsze), uprawnienia o charakterze publiczno-prawnem (władza sądowa). Uprawnienia o charakterze publiczno-prawnem są przywiązane do uprawnień o charakterze prywatno-prawnem. W urzędzie wójtowskim widzimy, jedyne w Polsce, klasyczne elementy feudalne, które się dostały do Polski ze stosunków, jakie wówczas panowały na zachodzie Europy.

Osadnicy uzyskują pewien obszar ziemi i z tego obszaru płacą określony czynsz. Ten w stałej wysokości określony czynsz płatny jest nie zaraz po osiedleniu się, lecz dopiero po upływie kilku lat.

Miasta poza poradlnem i czynszem nie są zobowiązane do płacenia na rzecz księcia innych ciężarów.

Z końcem XIV i początkiem XV wieku, jeśli książę wzgl. król chce uzyskać od mieszkańców miasta wyższe podatki od powyżej wymienionych, to musi uzyskać na to zgodę miasta. Jednak w pierwszej połowie XV wieku następuje załamanie się tej zasady i król jednostronnie nakłada podatek większy nad poradlne i czynsz, nie żądając zgody miasta. Ten nadzwyczajny podatek płacą miasta wtedy tylko, kiedy płaci go stan duchowny i szlachecki.

Kształty miasta średniowiecznego są przeważnie dwojakiego charakteru. Przy jednym z nich znajduje się w środku miasta rynek z ratuszem, a z każdego rogu rynku wychodzą dwie ulice (Lwów).

Przy drugim planie znajduje się w środku rynek z ratuszem, z każdego rogu rynku wychodzą dwie ulice, pozatem jeszcze z każdego boku rynku wychodzi jedna ulica (Poznań, Kraków). Wszystkie te typy lokacyjne miast: magdeburski, chełmiński, środzki na Śląsku, — sprowadzają się do jednego typu — magdeburskiego.

(Ciąg dalszy nastąpi).

—o—

Rozporządzenie policyjne z dnia 12 marca 1926 r.

zmieniające niektóre dotychczasowe przepisy o przemysłowej eksploatacji publ. dorożek samojazdowych.

Na mocy §§ 5 i 6 ustawy o zarządzie policji z dnia 11 marca 1850 r. §§ 143 i 144 ustawy o ogólnym zarządzie kraju z dn. 30 lipca 1883, oraz §§ 37 i 76 ust. przemysłowej zarządza się za zgodą Magistratu miasta Katowic — w sprawie uregulowania przemysłowej eksploatacji publicznych dorożek samojazdowych tak w obrębie miasta Katowic, jak i z Katowic poza miejski obszar, co następuje:

Artykuł 1.

Zmienia się postanowienia rozporządzenia policyjnego o wykonywaniu przemysłu dorożkarskiego w obrębie miasta Katowic z dnia 31 grudnia 1907 jak następuje:

W § 13 cytowanego rozporządzenia dodaje się jako ustęp 3-ci następujące postanowienie:

„Wszystkie dorożki samojazdowe, uruchomione jako dorożki publiczne, muszą być zaopatrzone w taksometry — liczniki —, które wykazują wysokość należności za odbyte jazdy w złotych i groszach.

Artykuł 2.

§ 17 cytowanego rozporządzenia otrzymuje następujące brzmienie:

„Każdego szofera dorożek publicznych obowiązuje strój służbowy, który ustanawia się jak następuje:

1. sztywna czapka — maciejówka, daszek duży i pasek skórzany,
2. kurtka z paskiem i kołnierzem, kołnierz sztywny do zapinania pod brodą, guziki metalowe matowe w 2-ch rzędach, krój wojskowy — luźny,

Ubezpieczajcie się

w Towarzystwie Wzaj. Ubezpieczeń „SNOP"

wszelkich informacji udzielamy KATOWICE

ul. Sokolska nr. 9 telefon nr. 21-76

3. płaszcz również z paskiem i kołnierzem dużym, guziki metalowe matowe w 2-ch rzędach, krój również wojskowy — luźny.

Wszystko w jednym kolorze „ciemno-szarym". Dopuszczalne są skórzane kurtki i spodnie szoferskie w kolorze czarnym.

Noszenie rękawic, futra i czapki futrzanej w porze zimowej w czasie ostrych mrozów, określi bliżej w razie potrzeby Dyrekcja Policji.

Artykuł 3.

W § 26 cytowanego rozporządzenia dodaje się jako ustęp 2-gi następujące postanowienie: „Szoferowi nie wolno mieć pomocnika przy dorożce, ani w czasie jazdy, ani też w czasie postoju w mieście".

Artykuł 4.

§ 28 cytowanego w art. 1 rozporządzenia policyjnego otrzymuje następujące brzmienie:

Ustęp I.

Ceny jazdy.

Taryfę ustanawia się zarówno dla dorożek 4-ro jak i 6-cio osobowych:

W dzień: — Od godz. 6 do 22-ej: za pierwsze 1000 mtr. 100 gr. (wykazywane z góry po zajęciu dorożki i opuszczeniu chorągiewki przy liczniku) czyli iż pierwszy kilometr kosztuje 1 zł., a każdy rozpoczęty następny kilometr 80 groszy.

W nocy: — Od godz. 22-ej do 6-ej: za pierwsze 500 mtr. 70 gr. i za każde następne 250 mtr. po 35 gr. wykazywane jak wyżej. Czyli, iż pierwszy kilometr wynosi 1.40 zł., a każdy rozpoczęty następny kilometr 1.20 zł.

Dopłaty: Ceny ustalone za jazdy od 1—2 osób. Ponad 2 osoby dolicza się za każdą osobę 10 proc. dodatku.

Bagaż do 10 kg na osobę należy przewozić bezpłatnie, ponad 10 kg. aż do 50 kg. dolicza się 10 proc. dodatku do opłaty taryfowej.

Postój: Opłaca się w stosunku 4 zł. za godzinę, czyli 3 minuty umówionego oczekiwania po 20 gr.

Ustęp II.

W razie zapotrzebowania dorożki z miejsca stałego postoju na inne miejsce wyznaczone przez zamawiającego, oblicza się należność za przestrzeń od miejsca postoju do miejsca przeznaczenia, według licznika i to bez dopłat.

Ustęp III.

Ustanawia się przymus jazdy w dzień i w nocy i to w odległości 10 klm., licząc od miejsca stałego postoju dorożki, wobec czego należy każdą zamówioną jazdę zgodnie z obowiązującymi przepisami przyjąć i wykonać. Wszystkie inne jazdy podlegają wolnej wzajemnej umowie i to za opłatą umówioną.

Ustęp IV.

Celem zabezpieczenia opłaty kierowca ma prawo zażądać zaliczki na zamówioną jazdę. W razie odmówienia zaliczki można odmówić jazdy.

Ustęp V.

Odbitka art. 4 w powyższem brzmieniu należycie czytelną i pieczęcią policyjną zaopatrzona ma być umieszczona w dorożce na widocznem miejscu na trwałym papierze lub tabliczce blaszanej.

Artykuł 5.

W razie niestosowania się do niniejszego rozporządzenia winni karani zostaną na podstawie § 36 rozporządzenia policyjnego cytowanego powyżej w art. 1.

Artykuł 6.

Powyższe rozporządzenie policyjne obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1927 r.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie policyjne z dnia 2 kwietnia 1924 r. oraz rozporządzenia sprzeczne z niniejszem.

Katowice, dnia 12 marca 1927 r.

Dyrektor Policji w z. (—) Gebhardt

»» KRONIKA ««

Śląski Fundusz Gospodarczy.

Pod powyższym tytułem została wydana przez głównego referenta budżetu Sejmu Śląskiego posła Janickiego, broszurka, która zawiera treść ustawy o Śląskim Funduszu Gospodarczym, treść rozporządzenia wykonawczego i wyczerpujące omówienie celowości potrzeby i zastosowanie dla życia gospodarczego G. Śl. tej ustawy.

Ze względu na aktualność, poleca się nabycie powyższej broszury wszystkim magistratom i zarządom gminnym, jak również i pracownikom samorządowym.

Cena egzemplarza 60 gr. Egzemplarz można nabywać za gotówką w Związku Gmin, lub wprost u autora Katowice, Dąbrowskiego 13.

—o—

Katowice. (Nowość w dziedzinie pożarnictwa). W dniu 24 bm. o godz. 12-tej odbyła się w lokalu Straży Pożarnej próba gaśnic w kraju wytwarzanych „Polski Knock-Out". —

Obecni byli reprezentanci Władz rządowych, komunalnych, przemysłu oraz straży, wraz z naczelnikami w liczbie 70, których ostatni kurs przeszkolenia odbywa się pod kierunkiem inspektoratu.

Zarówno aparaty, jakie zostały przedstawione, jak ich działalność, wywołały pełne uznanie. — Dla próby przygotowane i podpalone duże stosy drzewa, oblane benzyną, jak również naczynia napełnione smarami i naftą, zostały momentalnie zgaszone.

Obecnych na próbie uderzyła przedewszystkiem ta okoliczność, że aparaty te odpowiadają nowoczesnem wymaganiom. — Są one bowiem nie tylko tanie i dają pełne bezpieczeństwo, ale także nadzwyczajną łatwość obsłużenia, przyczem ich płyny nie zawierają żadnych szkodliwych pierwastków, które, jak przy innych aparatach mogłyby powodować eksplozje, a wskutek tego uszkodzenia cielesne obsługującego i zniszczenie ogniem zagrożonych, tymi aparatami ratowanych przedmiotów.

Jeszcze dwie dalsze, bardzo ważne zalety mają te aparaty w tem, że pod względem sprawności dają się bardzo łatwo każdej chwili zbadać, jak również że można je nabyć w każdej pożądanej wielkości, t. j. od 1-no litrowych ręcznych (samochodowych) do 2-ch kołowych 400 litr. sikawek, które ostatnie w zupełności wystarczają do ugaszenia dużych pożarów, czego przy innych aparatach brak.

Przedstawiono jeden mały i jeden duży samochodowy, 3 ręczne 10 ltr. (1 z rurą do gaszenia zapalnych płynów) a wreszcie jeden stolitrowy na kołach umieszczony aparat. Ten ostatni działał niezrównanie i zachwycił przedewszystkiem koła fachowe, co zresztą najlepiej potwierdza artykuł wydany w Strażaku Śląskim Nr. 2.

My z naszej strony możemy tylko podnieść, że leży w interesie Gmin i Miast, jaknajszybciej zaopatrzyć się w tego rodzaju aparaty.

Katowice. (Ruch ludności w Urz. Stanu Cywilnego Katowice II. (Bogucice-Zawodzie). W roku 1926 na terenie dzielnicy II., miasta Katowice (dawniejsza gmina Bogucice) było:

a) urodzin 636, pomiędzy tem 12 martwych porodów

1.) według płci: męskiej 332, pomiędzy tem 7 martwych porodów
żeńskiej 304, pomiędzy tem 5 martwych porodów

2.) według wyznania:
katolickich 613 pomiędzy tem 12 martwych porodów
ewangelickich 17
starokatolickich 3
prawosławnych 1
greckokatolickich 1
żydowskiego 1

3.) a) ślubnych:
katolickich 553 pomiędzy tem 7 martwych porodów
ewangelickich 17
starokatolickich 3
greckokatolickich 1
prawosławnych 1
żydowskich 1

b) nieślubnych:
katolickch 60 pomiędzy tem 5 martwych porodów

b) zgonów 402. pomiędzy tem 12 martwych porodów

1.) według płci:
męskiej 241 pomiędzy tem 7 martwych porodów
żeńskiej 160 pomiędzy tem 5 martwych porodów
nieznane 1

2.) według wyznania:
katolickich 385 pomiędzy tem 12 martwych porodów
ewangelickich 15
greckokatolickich 1
nieznane 1

3.) według wieku zmarło:
do 1. roku 143 pomiędzy tem 12 martwych porodów
od 1. do 6. roku 54
„ 6. — 14. „ 4
„ 14. — 20. „ 23
„ 20. — 30. „ 25
„ 30. — 40. „ 32
„ 40. — 50. „ 31
„ 50. — 60. „ 29
„ 60. — 70. „ 34
„ 70. — 80. „ 23
ponad 80 lat 4

c) ślubów małżeńskich: 136
według wyznania:
katolickich 127
ewangelickich 1
mięszane:
katolicko-ewangelick. 3
ewang.-katolickie 2
żydowsko-katolickie 2
greckokat.-katolick. 1

W roku 1925 było urodzeń 710, wobec tego w r. 1926 mniej 74, zgonów 312, w r. 1926 więcej 90, ślubów 142, w r. 1926 mniej 6.

—o—

Nowy Bytom. (Z czynności Rady gminnej w Nowym Bytomiu). W środę, dnia 23 marca 1927 r. odbyło się 9-te posiedzenie Rady Gminnej. Członkowie zjawili się w komplecie. Porządek dzienny, obejmujący 12 punktów, załatwiono następująco:

Na członka Wydziału Okręgowego w Świętochłowicach wybrano inżyniera Grochola, zamieszkałego w dzielnicy Zgoda. Liczbę członków Komisji dla hali gimnastycznej powiększono na 6 i wybrano do tejże Komisji pp. Aleksego Kubicę, Stanisława Sowę, L. Biedrzyckiego, Jana Twardonia, Pawła Rducha i Franciszka Rottaua. Dłuższa dyskusja wywiązała się przy punkcie 3, dot. zmiany planu uposażenia urzędników gminnych i wyboru komisji weryfikacyjnej. Zmiany planu uposażenia szły w tym kierunku,

1. by wprowadzono przy pewnych grupach jako pierwszy szczebel znów szczebel a, przy których pobory dotąd obliczano począwszy od szczebla b,

2. by skasowano przepis, iż sekretarze gminni oraz starsi sekretarze po pewnej ilości lat płacy w swej grupie przechodzą do wyższej grupy.

Członkowie frakcji niemieckiej na wniosek zasadniczo się zgadzali, żądając jednak, by nikomu z urzędników poborów nie skracano. Frakcja polska na wniosek Zarządu gminnego się zgadzała, ograniczając się do tego, by nikt z urzędników nie potrzebował zwrócić ew. nadpłaconych poborów. Po wymianie zdań uchwalono wniosek bez zastrzeżeń, godząc się na to, by specjalna komisja weryfikacyjna ew. mające nastąpić redukcje niecoś złagodziła. Do Komisji weryfikacyjnej wybrano pp. Biedrzyckiego, Fr. Dworoka, Kubicę, Rottaua, Skudlika i Żydka. W dalszym ciągu zgodzono się na uwolnienie na rok bieżący imprez sportowych od podatku zabawowego, budowę hali mlecznej w parku i angażowanie technika budowlanego z wykształceniem fachowem. Odszkodowanie za czynności lekarzy szkolnych ustalono na 4 zł. miesięcznie od klasy, dla szkół I, II, i V (niemieckiej) oraz na 5 zł. dla szkół III i IV ze względu na większą odległość (dzielnice Zgoda i Czarny-Las). Przystąpiono do wniosku Zarządu gminnego o zapisanie gminy na członka korporatywnego Tow. opieki nad więźniami „Patronat" w Katowicach ze składką roczną wysokości 50 zł. Po krótkiej dyskusji zgodzono się także na przejęcie bloku kamiennego przed halą gimnastyczną na którym mają być umieszczone płaskorzeźby zasłużonych Ślązaków. W zamian za to ma gmina utrzymywać planty około bloku. Frakcja niemiecka wyraziła życzenie, by na kamieniu umieszczono też tablicę pamiątkową celem uczczenia pamięci poległych we wojnie światowej. Na wniosek radnego p. dyr. Cieszyńskiego jednakowoż zrezygnowała. Jako bardzo ważną uchwałę należy zanotować uchwałę, wyrażającą zgodę na budowę ratusza, na co zgodzono się jednomyślnie.

Ostatnim punktem obrad był nagły wniosek radnego Piątka o uchwalenie nadzwyczajnej zapomogi dla biednych miejscowych i bezrobotnych. Uznając nagłość wniosku przekazano go Zarządowi gminnemu do rozpatrzenia i ew. przedłożenia na następnem posiedzeniu.

W komunikatach p. naczelnik gminy podał do wiadomości list dziękczynny za subwencję na propagandę trzeźwości oraz wynik interpelacji w sprawie oświetlenia ulicy Niedurnego. Radny Żydek poruszył sprawę zniesienia podatku zbytkowego od fortepianów, naco mu zalecono stawić osobny wniosek na piśmie.

—o—

Katowicki Oddział Towarzystwa Wzaj. Ubezpieczeń

„SNOP" w Warszawie

przyjmuje do ubezpieczenia od o g n i a budowle i ruchomości miejskie, wiejskie i przemysłowe. Również ze względu na nadchodzący sezon ubezpieczeń ziemiopłodów od gradobicia, przyjmuje się już obecnie zgłoszenia.

Wszelkich informacji tak ustnych, jak i pisemnych udziela niezwłocznie

Biuro Towarzystwa „S N O P"

KATOWICE

ul. SOKOLSKA nr. 9 TELEFON nr. 21-76

Aparaty telefoniczne

na 10 i 20 połączeń (t. zw. Klappenschränke O. B.) w doskonałym stanie, korzystnie mam na sprzedaż, Kto? wskaże redakcja „Orędownika Samorządu".

Szczepan Gil

Telefon nr. 745 KATOWICE ul. Warszawska 43

Warsztat szklarski. — Skład obrazów i listew.

Wykonanie robót budowlano-artystycznych. Det. sprzedaż szkła białego, kolorow. i drucianego.

Artystyczna oprawa obrazów i luster, Detaliczna sprzedaż obrazów, ram i listew.

WEBER & LEOPOLD

Fabryka stempli

Zakład rytowniczy

Katowice, Kościuszki 9.

Strażackie

parciane i nagumowane tłoczące — **WĘŻE** — parciane i nagumowane ssące

W zastępstwie krajowych fabryk „Wolbrom" i Izdebski, oraz aparaty do czyszczynia, prasowania i ochronienia węży

SIKAWKI — **TABORY**

ręczne i konne w zastępstwie fabryki „Rzewuski i Ska" — drabiny, narzędzia i ubrania

oraz gaśnice najlepszej konstrukcji, wyrabiane w kraju po cenach konkurencyjnych „Polski Knock-Out" tak ręczne jak i dwukołowe

P O L E C A :

dla Gmin, Miast i Straży Pożarnych, ze składu, lub bezpośrednio z miejsca produkcji, t. j. w zastępstwie krajowych fabryk

„B I U R O S T R A Ż A C K I E"

Czesław Miarczyński

Telefon Nr. 1288 KATOWICE, ul. Marjacka 14/3 Skrzynka poczt. 360

U w a g a : Biuro moje dostarcza także po cenach fabrycznych:

a) sukna na ubrania w zastępstwie fabryki „Karola Büttnera Synowie, w Bielsku,
b) czapki rogatywki dla szeregowców po Zł 7.-, dla Oficerów po 9.- Zł za szt.
c) maski wszelkiego rodzaju i aparaty przeciwdymowe.

Sikawki motorowe i samochodowe marki: Schenk Brothers (Szwajcarja) Bonz-Mercedes Dion-Bouton, A. Laffley Union (Schlager) Knaust, Fr. Kernreuter, K. Rosenbauer Van Der Ploeg, Flader, Koebe. D. K. W., Ford, Fiât.

DRABINY MOTOROWE marki: „R. A. Smekal"

Wozy sanitarne na podwoziach samochodowych marki: Fiat, Dion Bouton. Drabiny motorowe marki K. Metz i Magirus na podwoziach samochodowych: „Benz-Mercedes" wzgl. „Dion Bouton".

Motorowe i autopompy: krajowej i zagranicznej produkcji. Wozy do zamiatania, czyszczenia i pokrapiania ulic, Walce parowe do ugniatania dróg.

Referencje: Patrz Orędownik Samorządowy z dnia 15 maja i 1 czerwca 1926 r.

MEBLE

we wszelkich rodzajach
kupicie najtaniej
u Antoniego Chruszcza
Dom i fabryka własna.
Dąb, ulica Dębowa 2-25
Telefon 1372

JAN DYLLA

mistrz malarski
KATOWICE ul. Andrzeja 8 — Telefon 329

Wykonuje się wszelkie prace
wzakres malarstwa wchodzące
Ceny umiarkowane. — Ceny umiarkowane.

Leopold Dembiński

Tel. 613 Katowice, ul. ks. Damrota 8

Projektuję i wykonuję wszelkie roboty wchodzące w zakres budownictwa jak naziemnych podziemnych i betonowych.

Gwarantuję za szybkie i solidne wykonanie po przystępnych cenach

JULJUS DOLLMANN

fabryka papy dachowej

dostarcza:

Papy dachowe	Papy asfaltowo-izolacyjnej
Lepnik	Asfalt
Smoła węglowo-kamienna	Robót asfaltowych
Kit do muf	Ruberoid
Goudron	Gips sztukateryjny
Carbolineum	Portland-Cement
Masa włóknista	Włókno druciane

Tel. 160. Katowice-Załęże Tel. 160
ul. Marcina 8

Składnica: Katowice, ul. Wojewodzka 43.

ALBORIL

samodziałający
środek do prania

ALBORIL

PŁATKI
MYDLANE

ALBORIL

Najprzedniejsze mydło
pachnące
do prania i do mycia

A. HERRMANN

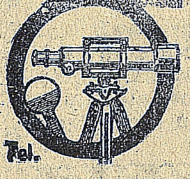
połączenie boczne Katowice, II. ul. Mikołaja-Reja 7d telefon 2014

Fabryka karoserji i przewozów skład nowych i używanych powozów, własna lakiernia, — siodlarstwo, kołodziejstwo i kuźnia. —

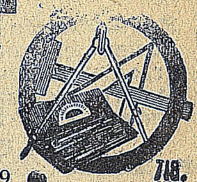
Szybko, dobrze i ceny przystępne.

Józef Przybyła

Skład drzewa
Katowice ul Zielona Telefon 1128
Dostawa drzewa budowlanego i stolarskiego.

Oddział Techniczny
Optyk Dyplom.
W Y K
Tel. Katowice, ul. Jana 19 718.

SAXONIA

Właść. HERMANN BARCZYK

Telefon 1985. KATOWICE Telefon 1985.

ul. Słowackiego 39

Największy Warsztat Reperacyjny Obuwia prowadzony prądem elektrycznem.

Wulkanizacyjna reperacja śniegowców.

PRZEDSIĘBIORSTWO INSTALACYJNE

E. KRZISOWSKI

BIURO TECHNICZNE DLA PROJEKTOWANIA I WYKONYWANIA CENTRALNYCH OGRZEWAŃ I URZĄDZEŃ SANITARNYCH

Oddz. II Blacharstwo KATOWICE, ul. Jul. Ligonia 20 Telefon nr. 2101

FRYDERYK TABAK

Magazyn Ozdób Wojskowych

Policyjnych Urzędniczych i straży ogniowej

Katowice, ul. 3-go Maja 29

Najstarszy polski interes tego rodzaju na G. Śl. dawn. w Bytomiu, obecnie w Katowicach

Zakład malarski, artystycz.-dekoracyjny

NYGA i S-KA

KATOWICE G. Śl. ul. Zielona 14 Tel. 2021

Wykonuje się wszelkie prace w zakres malarstwa wchodzące

Ceny umiarkowane. Ceny umiarkowane.

Založ. w roku 1875 Adres telegr.: R. AUST

R. AUST, NASTĘPCA

P. SZUBERT & R. SINDELAR

Biuro inżynierskie i zakład dla urządzeń techniczno-zdrowotnych

P. K. O. Katowice 300280 KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL. Telefon Nr. 641 i 1321

Projektowanie i budowa centralnych ogrzewań, wodociągów, kanalizacji i łazinek.— Izolacja ochronna przeciw stratom ciepła i zimna.— Spawanie i cięcia materjałów wszelkich grubości sposobem autogenicznym.— Sprzedaż armatur, szczeliwa i urządzeń sanitarno-technicznych.

LEON MURŁOWSKI

Przedsiębiorstwo robót budowlanych

tel. 1302 i 484 Wiel. Hajduki tel. 1302 i 484

»» Oddział: w Katowicach ««

ul. Wojciechowskiego

Dział I. roboty ziemne, podziemne, nadziemne, żel betonowe

Dział II. budowa szos i dróg, roboty brukarskie i kanalizacyjne

Dział III. fabrykacja wyrobów cementowych i terazzowych.

E. LAMLA, KATOWICE

ul. Kościuszki 26 ::: Tel. nr. 1433

Fabryka zdrowotno--technicznych urządzeń i aparatów

CENTRALNE OGRZEWANIE

INSTALACJE NA- i ODWADNIAJĄCE

URZĄDZENIE DEZYNFEKCYJNE

Józef Leuschner : Katowice

ul. Wandy 35, parter Telefon 742

Przedsiębiorstwo dla robót brukarskich i podziemnych

Wykonanie wszelkich robót drogowych i — kanalizacyjnych oraz żwirowanie szos —

SPECJALNOŚĆ:

Brukowanie ulic systemem zalewania

Drukarnia Ludowa, Mysłowice, ul. Pszczyńska 8